

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO IR
FINANSAVIMO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-2428 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-18-907; TAIS NR. 18-6573(2))**

2018-06-21 Nr. NV-1615

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projekto 14 straipsnio 6 dalyje yra daromos išlygos dėl išlaidų, nurodytų, šio straipsnio 4 dalyje, *išskyrus šios dalies 7 ir 9 punktus*, ir 5 dalyje, siūlome įvertinti, ar analogiškos taisyklės (išimtys dėl tam tikrų šio straipsnio 4 dalies punktų) neturėtų būti numatytos ir aptariamo straipsnio 5 dalies atžvilgiu, kadangi pagal šią dalį politinės kampanijos išlaidomis taip pat pripažįstamos ne politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos, atitinkančios *šio straipsnio 4 dalyje nustatytą paskirtį*.

2. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 19 straipsnyje nustatyta, kad politinių kampanijų finansavimą pagal kompetenciją įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja Vyriausioji rinkimų komisija ir kitos institucijos. Ši komisija savo nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip politinės kampanijos dalyviai laikosi šio įstatymo reikalavimų, ir siūlo traukti atsakomybėn už šio įstatymo pažeidimus arba kreipiasi į kitas institucijas, kurioms įstatymų suteikta kompetencija leidžia patikrinti, kaip laikomasi įstatymų nustatytų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, visų pirma, siūlome įvertinti, ar netikslinga numatyti konkrečios įstatymo projekto įsigaliojimo datos tam, kad būtų užtikrintas pasirengimas teisės akto taikymui, pvz., priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

Antra, politinių kampanijų finansavimo kontrolės kontekste turėtų būti įvertinta, ar įstatymo projekto 14 straipsnio 9 dalyje siūlomam reguliavimui užtikrinti yra pakankamas galiojantis reguliavimas, ar netikslinga numatyti papildomų priemonių, kurios suteiktų įgaliojimus Vyriausiajai rinkimų komisijai, kontroliuojančiai, kaip laikomasi įstatymo, įvertinti, ar teisinių paslaugų, politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymų paslaugų sutartys sudaromos tik su įstatymo projekte apibrėžtu subjektų ratu. Be kita ko, siekiant, kad siūlomas reguliavimas nebūtų deklaratyvaus pobūdžio, o sukeltų papildomas teises pasekmes, turėtų būti įvertinta ir pagrįsta, ar Vyriausioji rinkimų komisija (ir/ar kitos institucijos) turės reikiamų įrankių įsitikinti, kad paslaugų tiekėjai paslaugų sutartims vykdyti pasitelks tik tuos asmenis, kurie patenka į įstatymo projekte apibrėžtą subjektų ratą. Siūlome reguliavimą šia apimtimi tikslinti arba numatomą kontrolės mechanizmą atskleisti Projekto aiškinamajame rašte, t.y., neapsiribojant jame tik įstatymo projekto nuostatų perrašymu.

3. Aptariamo reguliavimo kontekste atkreiptinas dėmesys, kad, kaip pastebėjo ir Užsienio reikalų ministerija, įstatymo projekte išskirti Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įregistruoti juridiniai asmenys, kitos organizacijos arba jų padaliniai gali būti visiškai ar iš dalies kontroliuojami trečiųjų valstybių subjektų, todėl siūlytina

papildomai apsvarstyti galimus saugiklius tam, kad siūlomą reguliavimą būtų tinkamai užtikrintas siekiamų tikslų įgyvendinimas, t.y., nesudaryti prielaidų užsienio šalių subjektams daryti įtakos rinkimų procesams Lietuvoje.

Kartu, mūsų nuomone, pasirinktas subjektų ratas turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į tai, kad, pvz., pagal Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą trečioji valstybė yra siejama su valstybėmis, nepriklausančiomis Europos Sąjungai, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijai, Europos laisvosios prekybos asociacijai ir (arba) Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai.

4. Siūlome įvertinti, ar dėl politinės kampanijos išlaidų sąrašo keitimo (įstatymo projekto 14 straipsnio 4, 7 dalys), neturėtų būti numatytos pereinamosios nuostatos dėl galiojančio reguliavimo taikymo, pvz., dėl jau sudarytų teisinių paslaugų, konsultavimo ar mokymų sutarčių, kurios šiuo metu nėra laikomos politinės kampanijos išlaidomis, tačiau pagal siūlomą reguliavimą – joms būtų priskiriamos. Pagal suformuotą Konstitucinio Teismo jurisprudenciją teisėtų lūkesčių apsauga yra neatsiejamas teisinės valstybės principo elementas, kuris, be kita ko, įpareigoja įstatymų leidėją teisinio reguliavimo pataisomis nepaneigti asmens įgytų teisių ir teisėtų interesų.

5. Vertinant naujai nustatomus politinės kampanijos išlaidų maksimalius dydžius (įstatymo projekto 14 straipsnio 1 ir 2 dalys), siūlytina juos pagrįsti kiekybiniais ir kokybiniais kriterijais, be kita ko, įvertinant politinės kampanijos išlaidų sąrašo papildymą, taip pat detalizuojant kitas aplinkybes, įtakojančias siūlomus pakeitimus.

6. Įstatymo projekto 14 straipsnio 9 dalyje nėra išskirti konkretūs *reikalavimai* asmenims, su kuriais gali būti sudaromos teisinių paslaugų ar politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymų paslaugų sutartys, todėl siūlome tikslinti formuluotę „gali pasitelkti tik šioje dalyje nustatytus *reikalavimus* atitinkančius asmenis“. Kartu siūlome tikslinti aptariamo straipsnio 9 dalies paskutinio sakinio nuorodą „šis *reikalavimas* taip pat taikomas“, kadangi nėra apibrėžta, koks reikalavimas turimas omenyje, be kita ko, trūksta aiškumo šią nuorodą vertinant ankstesnio sakinio, kuriame taip pat minimi „reikalavimai“, kontekste.

7. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūlytina įstatymo projekto 14 straipsnyje 9 dalyje nuosekliai vartoti blanketinę nuorodą į šio straipsnio 4 dalies 7 ir 8 punktuose nurodytas paslaugų sutartis (žr. pirmą sakinį).

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Gasiūnaitė